

ספר זבח השלמים לרבי משה גאלנטי

יב דה מ"ח ע"ב בפרק כל הללמים איתא אר"ש
לשמעיה כי מקוים להם הרהיטני היכי

דמי אי איכא דרכא אחרייתא אסור אפילו בהרהיטני
ואי דליכא דרכא אחרייתא מישרא שרי ולמה אמר ליה
הרהיטני אדם חשוב שאני ע"ש. והנה מלינו בהרי"ק
והרמב"ם פ"ז דע"ז השמיטו הא דאדם חשוב ועשו
כל אדם כאלדס חשוב וכן הרא"ש ז"ל ומאד חמה
הר"ן ז"ל עליהם והניח הדבר בל"ע. ורבינו מוהרי"ק
בכ"מ כתב כיון שהוא דבר שאין בו דוחק עשו כל
האדם כאלדס חשוב יע"ש ואם הקושיא קושי' התירוך
אינה כלום ואי לא דמסתפינא הוה אמינא שלא היה
זה הלשון בתלמוד הגאונים ז"ל אלא סתם כמו שהעתיקו
הרי"ק ז"ל:

והביאור לע"ד ההגאונים הגז"ל סמכו אסוגיא
אחרת הובאת בפ' חזקת הבתים
והביאור הגאונים ז"ל בספריהם הרי"ק ז"ל והרמב"ם
בפ"א מהלכות איסורי ביאה והרא"ש ז"ל והיא בזה"ע
סי' כ"א אמרו שם בגמ' אר"ה בר אבא ועולם עיניו
מראות ברע זה שאינו מסתכל בנשים בשעת הכניסה
ואמרו שם היכי דמי אי דאיכא דרכא אחרייתא מה
משנחו הכתוב דאם לא יעבור רשע לא מקרי ואין
לו להלך דרך שם ולסמוך על הענימה ואם ילך
רשע מקרי ואי דליכא דרכא אחרייתא אנוס
הוא אם מסתכל ואנוס רחמנא פטריה ולמה מזריכו
הכתוב לעולם עיניו דמדכבה ליה קרא שמעינן מינה
שנריך לעולם עיניו. ות' לעולם דליכא דרכא אחרייתא
ואפ"ה מצבי ליה למינס נפשיה ולעולם עיניו עי"ש
עד כאן עם פירוש רש"ם ז"ל וא"כ הטיבו אשר
דברו הגאונים ז"ל כי סמכו אסוגיא זו דמשמע מינה
דאפילו בדבר שהוא פטור דאין נריך לעולם דליכא
דרכא אחרייתא מצבי ליה לאנס נפשיה וא"כ ה"ה
בדין זה דבהיטני דאפילו דליכא דרכא אחרייתא מצבי
ליה לאנס נפשיה ולרוך ודין זה בכל אדם דילפינן
מעולם עיניו דמדכבה ליה קרא משמע דשמעינן מינה
ומשם ילפינן דאפילו במידי דפטורא נריך למינס
נפשיה ולברוח מן העבירה התם לעולם עיניו אפילו
שהוא פטור והכא לרוך אפילו שהוא פטור דליכא
דרכא אחרייתא וזה נכון ליוזע דברי הגאונים בספריהם.
והיינו מ"ש בח"ה לעולם דליכא דרכא אחרייתא דרלו
לעקור יסוד הוה שנמרתהו דע"ז ולומר דעולם
עיניו היינו באלדס חשוב וכל אדם אינו נריך למינס
נפשיה לכך עיקרו לומר לכל אדם הוא זה ואפ"ה
אצבי ליה דוחק ובזה היינו יכולין להאריך נדדי הנבי'
וכעת אין להאריך ועיקר הרהיטני זה נ"ל דנפקא
להו לחז"ל ממ"ש שהע"ה משלי ס"ד באורח רשעים
אל הבזו ואפילו אי אפשר דליכא דרכא אחרייתא
ואל האשר בדרך רעים לא תלך קמעא קמעא עקב
נזד גודל אלא רוך. ובהא דעולם עיניו אס הולך

רמב"ם פ"ז מהלכות עבודת כוכבים

א האשרה בין שהיתה נעבדת בין שהיתה עבודת כוכבים
מונחת תחתיה אסור לישוב בצל קומתה. ומותר
לישוב בצל השריגים והעלים שלה. ואם יש לו דרך
אחרת אסור לו לעבור תחתיה. ואם אין שם דרך אחרת
עובר תחתיה כשהוא [דורין]: יב אפרוחים שקננו בה

כסף משנה

שאני. ועשה רבינו כל אדם כאלדס חשוב וכן נראה
דעת הרי"ק והרא"ש ומ"מ כבר חמה הר"ן על
הרי"ק גם על רבינו דדוקא באלדס חשוב הוא
דאחמרי הכי אבל בשאר אינשי כי ליכא דירכא
אחרייתא מישרא שרי ולא צעי למירהט. ונראה לי
דכיון דאין בדבר טורח רלו הרי"ק ורבינו לעשות
כל אדם כאלדס חשוב:

ב"ב דף נו :

ישראל להתבזות על הכביסה^א ועוצם עיניו
מראות ברע^ב א"ר חייא בר אבא דזה שאין
מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה^ג
היכי דמי אי דאיכא דרכא אחרייתא^ד רשע
הוא אי דליכא דרכא אחרייתא אנוס הוא
לעולם דליכא דרכא אחרייתא ואפ"ה מיבעי
ליה למינס נפשיה בעא מיניה ר' יוחנן מרבי

משלי ד, יד

לֹא תִפְשֹׁל: הַחֲזֹק בַּמוֹסֵר אֶל-תִּרְרָף לְעֹדָה פִּי-הִיא חֵייוֹ: בְּאֶרֶץ
רָשָׁעִים אֶל-תִּבָּא וְאֶל-תֵּאֱשֹׁר בְּדֶרֶךְ רָעִים: פִּרְעֶהוּ אֶל-

ביאור הגר"א על משלי - הגה

אך אל האשר בדרך רעים. (וכמדומה שמעתי ממנו שהוא מלשון כי אשכני בנות והיינו אל
תמליץ ומדבר טוב עליהם ועל דרכם): בן) פרעהו אל העבר בו כי האדם הנוהג